

TEMA 4. El centre i les TIC

El centre i les TIC

Servei d'Informàtica per als Centres Educatius
Direcció General de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions

Índex

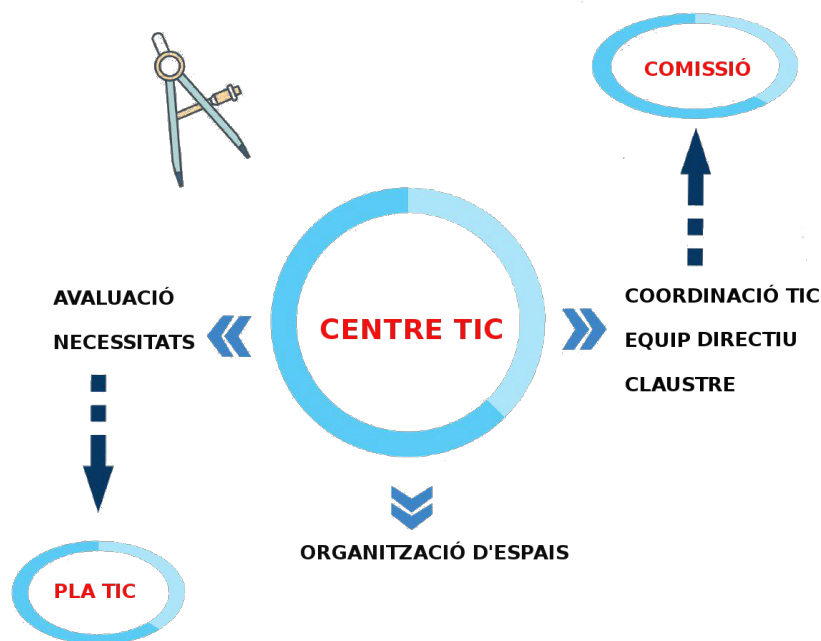
TEMA 4. El centre i les TIC

1. Introducció
2. Diagnòstic del centre
 - 2.1 Infraestructura i equipament
 - 2.2 Competència digital del professorat
 - 2.3 Gestió i organització
 - 2.4 Entorn familiar i institucional
 - 2.5 Integració curricular

1. Introducció

En les dues primeres unitats hem pretés mostrar les funcions que, dins del vostre càrrec, heu de dur a terme en el centre. Coneixent com tendeix a ser la realitat del vostre dia a dia, i la confusió derivada de la no-existència d'una legislació que regule de manera concreta la coordinació TIC, hem parlat també de tot allò que NO esteu obligats a fer en l'exercici de les vostres funcions.

En aquest punt del temari interessaria anar un pas 'mes allà', i començar a parlar de **COM** heu de desenvolupar la vostra tasca, en aquelles tasques que **SÍ** que estan associades al vostre càrrec.

Com qualsevol altre procés, el primer pas per a dissenyar un pla d'actuació serà l'avaluació de la situació de partida. En aquest tema intentarem recollir una guia que simplifiqui aquest diagnòstic.

El diagnòstic del centre es desenvoluparà entorn de cinc àmbits:

- ⌘ Infraestructura i equipament
- ⌘ Competència digital del professorat
- ⌘ Gestió i organització
- ⌘ Entorn familiar i institucional
- ⌘ Integració curricular

2. Diagnòstic del centre

El primer pas per a plantejar les futures actuacions en el centre és esbrinar la seua “condició TIC”. La coordinació TIC ha de conèixer la situació del centre des de totes les perspectives, abans de plantejar i consensuar els processos que es volen dur a terme per a la millora en la integració de les TIC en tots els àmbits.

Aquest diagnòstic ha de dur-nos a un **procés de reflexió**, i a una posterior concreció d'objectius, per a tota la comunitat educativa, en què es marcaran unes metes a curt i llarg termini. El document que hauria de recollir aquests objectius, així com el diagnòstic previ i la seua valoració, la concreció d'aquests objectius en actuacions, i els indicadors per a l'avaluació, és el PLA TIC de centre. El pla TIC no és un document que estiga regulat en la nostra comunitat autònoma, com sí que ho està en altres com ara Castella i Lleó. En aquest curs en parlem com una proposta, una eina que considerem imprescindible perquè el creixement TIC d'un centre siga organitzat, coherent i consensuat. La fase de diagnòstic és el primer pas per a l'elaboració d'un Pla TIC, i d'aquest depén el desenvolupament correcte de les fases següents. Seguidament proposem un índex que ens podria ajudar a l'hora de realitzar-lo.

Esquema de diagnòstic TIC

- ⌘ Infraestructura i equipament
- ⌘ Competència digital del professorat
- ⌘ Gestió i organització
- ⌘ Entorn familiar i institucional
- ⌘ Integració curricular

Suggeriment: [Accedeix al portal d'educació educacyl de la Junta de Castella i Lleó per a llegir els manuals d'ajuda per a crear el Pla TIC de Centre.](#)

2.1 Infraestructura i equipament

Si volem diagnosticar la situació real del nostre centre, és bàsic conèixer-ne la infraestructura, l'equipament i les aplicacions amb què compta; fent referència no solament al nombre, sinó també a l'ús i la localització. Per a aquesta tasca, com ja comentem en el tema anterior, l'aplicació d'inventari serà el nostre referent.

Els aspectes més importants que cal tindre en compte, en relació amb les infraestructures i equipament del centre són:

Diagnòstic pas a pas

A) Equipament informàtic

- ⌘ Criteris d'ús i accés: responsabilitat d'ús, control d'accés i perfils d'usuari
- ⌘ Adequació de l'equipament (funcionalitat, antiguitat, quantitat...)
- ⌘ Gestió de l'inventari
- ⌘ Gestió d'incidències (SAI)

B) Connectivitat

- ⌘ Estructura de xarxa del centre
- ⌘ Xarxes sense fils
- ⌘ Criteris d'accés i seguretat

C) Aplicacions

- ⌘ Gestió de llicències (inventari)
- ⌘ Programari lliure
- ⌘ Criteris d'instal·lació de programari i gestió de llicències
- ⌘ Precaucions i responsabilitats
- ⌘ Aplicacions instal·lades (propòsit general, seguretat, gestió d'aula, de propòsit educatiu...)
- ⌘ Aplicacions específiques per a alumnat amb necessitats educatives

Suggeriment: És possible que després d'aquest diagnòstic inicial observem mancances i/o problemes que necessiten de tràmits amb l'administració, per a resoldre'ls. On puc gestionar aquests tràmits?

Relatius a l'equipament:

- ⌘ [Demandar reparació al SAI a través del gestor d'incidències.](#)
- ⌘ [Realitzar una petició d'equipament a través de l'Oficina Virtual.](#)

Relatius a la connexió a internet/comunicacions:

- ⚡ [Demandar reparació al SAI a través del gestor d'incidències.](#)
- ⚡ [Realitzar diferents tràmits \(altes, baixes, trasllats...\) a través de l'Oficina Virtual.](#)
- ⚡ [Sol·licitar autorització per a la instal·lació de WIFI a través del gestor d'incidències.](#)

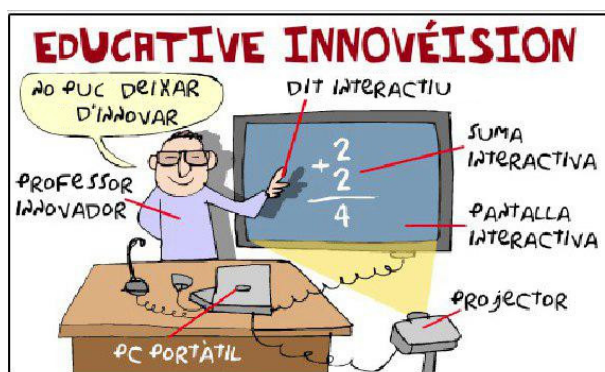
Relatius al programari:

- ⚡ Sol·licitar aplicacions específiques per a LliureX a través dels canals ordinaris (fòrums M@c, correu electrònic...).
- ⚡ [Sol·licitar autorització per a l'adquisició de llicències a través de l'Oficina Virtual.](#)

Si necessiteu més ajuda, no dubteu a posar-vos en contacte amb l'equip de Coordinació TIC, a través del nostre correu electrònic ([**coortic@gva.es**](mailto:coortic@gva.es)).

2.2 Competència digital del professorat

La clau per a un ensenyament de qualitat basat en la integració de les tecnologies de la informació i comunicació descansa sobre la metodologia utilitzada i la formació del professorat. Sense una adequada visió i preparació del professorat, la incorporació de les TIC en les escoles es convertirà en una mera dotació d'infraestructures tecnològiques; i és que si no va acompanyada d'un canvi en el plantejament educatiu, en les formes de relacionar-se i interactuar-hi, i un canvi substancial en les maneres, pensaments, representacions i pràctiques desenvolupades entorn de les tecnologies, no hi haurà canvi possible cap a una societat real del coneixement.

Com a guia per a l'avaluació de la competència digital del professorat d'un centre, i a manera orientativa, suggerim la classificació que proposa el govern basc en el seu "[Model de Maduresa Tecnològica de Centre Educatiu](#)". En aquest model, la classificació es realitza en funció del nivell d'utilització de les TIC en l'aula.

De totes maneres, no solament aquest aspecte s'ha d'utilitzar per a mesurar la competència digital del claustre. Podem avaluar també les línies formatives del centre (plans, accions i estratègies de dinamització), així com el Pla d'Acolliment Digital, document de benvinguda per a professorat nouvingut.

Diagnòstic pas a pas

A) Pla d'acolliment, integració i suport al professorat d'incorporació recent al centre

B) Línies de formació del professorat en TIC

- ⚡ Plans de formació en centres per a adquisició de competències digitals en el context del centre
- ⚡ Planificació d'accions de formació tenint en compte els diferents nivells del professorat en competència digital
- ⚡ Estratègies organitzatives coordinades per a dinamitzar i motivar la difusió de les accions formatives

C) Nivell d'ús de les TIC en l'aula per part del claustre

Suggeriment: [Coneix el Marc Comú de Competència Digital Docent.](#)

2.3 Gestió i organització

Comprovar l'ús que el centre, des d'un punt de vista administratiu i de gestió, fa de les eines TIC és fonamental per a conèixer com és el nostre punt de partida. Amb l'ús de plataformes com ara ITACA o l'Oficina Virtual quasi tots els tràmits administratius es realitzen digitalment, per la qual cosa la quantitat i importància de la informació creixen cada curs. La direcció del centre, com a responsable principal, i la coordinació TIC, com a figura assessora en aquest àmbit, han de conèixer si l'ús que es fa de les dades personals en tots els tràmits administratius del centre és l'adequat.

La normativa vigent en matèria de protecció de dades, [la Llei Orgànica de Protecció de Dades \(LOPD\)](#), estableix uns requisits per a garantir i respectar el dret de totes les persones a la seua intimitat, i per a evitar que per acció o omissió es faça un mal ús de la informació. Tota la Unió Europea es regeix per una normativa molt similar de protecció de dades personals, que regula com s'han d'emmagatzemar i comunicar les dades de les persones en el seu territori, i dóna un tractament especial a qualsevol informació que s'haja de transferir fora de l'espai europeu. El seguiment de l'aplicació correcta d'aquesta normativa l'assumeix l'[Agència Espanyola de Protecció de Dades](#), tant en l'àmbit de de la gestió privada com de la gestió de les administracions públiques. Els centres educatius, independentment del seu règim, han de complir l'establert en la normativa estatal i en les resolucions de l'AGPD. A més, la normativa de [procediment administratiu](#) i règim jurídic, revisada el 2015, per als casos d'administracions públiques i d'entitats que ofereixen serveis públics, estableix quins són els requisits per a considerar les vies adequades per a realitzar notificacions i comunicacions efectives.

EXEMPLE:

No és suficient amb penjar una convocatòria en internet o enviar un correu electrònic per a garantir que totes les persones afectades han sigut informades, sobretot si aquestes persones no han donat el vistiplau per escrit per a estar avisades per aquestes vies.

Diagnòstic pas a pas

A) Gestió administrativa i acadèmica

- ⚡ Integració d'eines per a la gestió administrativa i acadèmica
- ⚡ Processos d'administració i gestió electrònica

Suggeriment: [Consulta el manual d'adequació a la LOPD per als centres educatius públics adscrits a la Conselleria.](#)

2.4 Entorn familiar i institucional

En l'actual societat de la informació, l'avaluació de com un centre aborda les relacions que s'estableixen entre tots els seus components és imprescindible. La comunicació a través d'eines digitals, entre iguals (claustre, alumnat, famílies...) o entre diferents estaments (professorat-famílies, centre-famílies...), està cada vegada més present, i ha de considerar-se des de les premisses de protecció de dades, rapidesa, accessibilitat i economia de mitjans. A aquest efecte, l'administració ens ofereix eines com ara la [Web Família 2.0](#), o el portal educatiu [Mestre a Casa](#), amb les webs de centre, personals i de grup.

Si des del centre s'opta per utilitzar qualsevol altre tipus de servei, no dependent de la Conselleria d'Educació, haurem de tindre en compte tota la normativa de seguretat de la informació que hem vist en el punt anterior, la qual pretén protegir les persones enfront d'un ús inadequat de la informació per terceres persones. Considerant que moltes de les dades que es gestionen des d'un centre permeten identificar el professorat i l'alumnat (nom, cognoms i DNI), i que també aficions, gustos, informació sobre les famílies i els hàbits de comportament formen part de les comunicacions, d'enquestes i dels treballs que es desenvolupen en l'aula, hem de realitzar una reflexió sobre l'ús d'aquesta informació. Per exemple, un llistat d'alumnat amb les seues dades publicades en la pàgina web del centre podria ser aprofitat per a saber on viuen, com contactar-hi, o situacions més compromeses. Per aquest motiu, des del binomi direcció/coordiació TIC, ha de realitzar-se una tasca de sensibilització a l'hora d'aplicar la normativa de seguretat en l'emmagatzematge i comunicació de les dades que es gestionen des d'un centre educatiu.

EXEMPLE:

No podem tindre en espais d'accés públic aquesta informació, sense que les persones responsables donen el seu consentiment; i no podem comunicar aquesta informació per via informàtica (correu electrònic, Whatsapp/Telegram, ...) si no podem garantir qui és la persona que ho rep.

Diagnòstic pas a pas

A) Interacció amb la comunitat educativa

- ∴ Implicació de les famílies en l'ús de les TIC en l'entorn familiar

B) Establiment dels mecanismes tecnològics de comunicació

- ∴ Procediments de comunicació i informació entre alumnat, professorat, les famílies i el centre (ITACA, Mestre a Casa)

C) Ús i foment de la web de centre i dels blogs personals

D) Protecció de dades

Suggeriment: [Coneix el portal per al menor de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.](#)

2.5 Integració curricular

La integració de les TIC en el currículum és un procés complex sobre el qual podem trobar multitud de reflexions. En aquesta proposta s'avaluen els criteris didàctics i metodològics, els organitzatius i la planificació i organització de materials didàctics digitals.

Diagnòstic pas a pas

A) Criteris didàctics i metodològics

- ⌘ Criteris didàctics seqüenciats per a l'adquisició de la competència digital
- ⌘ Models didàctics i metodològics de referència en l'ús de les TIC
- ⌘ Estratègies d'organització didàctica de recursos digitals
- ⌘ Criteris didàctics per a l'atenció a les Necessitats Específiques Educatives

B) Criteris organitzatius

- ⌘ Organització dinàmica de grups
- ⌘ Organització de l'espai i temps didàctic (aules-classe, aules virtuals, entorns d'interacció didàctica, plataformes educatives...)
- ⌘ Mecanismes de comunicació i interacció entre professorat i alumnat i entre iguals

C) Planificació i organització de materials didàctics digitals

- ⌘ Creació de materials i organització de seqüències d'aprenentatge
- ⌘ Protocol d'actuació sobre un banc de recursos didàctics digitals amb criteris homogenis i revisió periòdica

[Suggerència: Lectura de l'article ¿Com integrar les TIC a l'aula?](#)

Autoria

Elaborat per:

Equip de Coordinació TIC del Servei d'Informàtica per als Centres Educatius
Direcció General de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions

 GENERALITAT VALENCIANA

